

jenskou službu v době světové války a byl nepřítomen, splátek na kupní cenu nekonal. Tento právní názor odvolacího soudu jest ve své podstatě správným a jest s ním souhlasiti. Nebyl-li však žalovaný oprávněn vzíti si bez vědomí žalobce jako jediného kupitele strojů zpět, jednal bezprávně (§ 1294 obč. zák.), když podal žalobu a vedl exekuci na vydání strojů proti žalobcově manželce, která, nejsouc spolukupitelkou strojů, na smlouvě účastněna nebyla. Nelze říci, že dovolatel použil jen svého práva (§ 1305 obč. zák.), domáhaje se vrácení svých věcí, neboť bezprávnost jeho jednání spočívá právě v tom, že právo jeho plynulo toliko ze závazku žalobce samého a nikoliv ze závazku žalobcovy manželky, neboť jen vůči onomu směl žalovaný nastoupiti právem svým, arcit' podléhaje při tom všem obmezením, kterými chránilo válečné zákonodárství nepřítomného příslušníka branné moci. Není nemravnosti ani nedovolenosti v žalobním nároku, jak správně dolíčil soud odvolací. Žalovaný měl možnost, domáhati se svého práva na zaplacení nebo vydání stroju proti žalobci byť i nepřítomnému. Sporem a exekucí proti osobě cizí, které na věcech následkem nedostatku smluvního poměru k žalovanému nezáleželo, nemohl nahraditi žalovaný soudní výrok, který by byl žalobce jako pravou smluvní stranu k určitému plnění odsuzoval. Zavinění, tvořící podklad nároku o náhradu škody, jest dáno podle výsledků průvodního řízení tím, že se žalovaný zmocnil strojů vědomě protiprávně, bez ohledu na žalobce a úmluvu s ním uzavřenou. Odvolací soud shledal proto zcela právem žalobcův nárok odůvodněným povinností žalovaného k náhradě škody dle §u 1294 a 1295 a 1323 obč. zák. a nikoliv povinností žalovaného ku plnění kupní smlouvy dle §u 1062 obč. zák. Okolnost, že ceny strojů jsou nyní vyšší než byly před válkou, jest náhodou, která jde na vrub žalovaného (§ 1311 obč. zák.), jenž musí následkem svého protiprávního jednání uvést vše v stav předešlý na své útraty a na své nebezpečí.

Čís. 2318.

Pro povinnost učebního pána, vydati učni vysvědčení, jest lhostejno, jakým způsobem byl služební poměr ukončen, najmě, zda se tak stalo z viny učně.

Stačí, stalo-li se oznámení ve smyslu čtvrtého odstavce §u 100 živn. řádu jednomu z rodičů a jedním z nich.

(Rozh. ze dne 27. února 1923, Rv I 472/22.)

Žalobce byl učněm u žalovaného holiče. Ježto neměl holičské náčiní v pořádku, uložil mu žalovaný písemný trest a, když se žalobce zdráhal trest napsati, žalovaný ho zpoličkoval. Žalobce odešel poté ihned domů. Dopisem ze dne 12. září 1921 sdělil žalovaný matce žalobcově, že, nepřijde-li žalobce příštího dne do závodu, bude ho považovati za propuštěného. Žalobce se do závodu nedostavil a matka jeho v rozmluvě se žalovaným útěk žalobcův schválila. Žalobu učně o vydání vysvědčení procesní soud prvního stádu zamítl. Důvody: Soud ve zjištěném jednání žalovaného neshledává zneužití kázeňského práva, je-

muž nezletilý učeň dle §u 99 písm. b) živn. řádu ze dne 8. března 1885 čís. 22 ř. zák. jest podroben, neboť zákon pojmem »zneužívání« zajisté rozumí případ, kdy učedník utrpí výkonem této kázně škodu na zdraví (§ 145 obč. zák.). Žalobce sice tvrdí, že po tomto potrestání plakal a cítil bolest, ale doznává sám, že potrestání nemělo následků. Uvážili se, že žalovaný nejprve žalobce napomenul, aby náčiní udržoval v čistotě, že však žalobce, ač jest učebnímu pánu povinen poslušností a slušným chováním (§ 99 písm. b) živn. řádu), neposlechl, že následkem toho žalovaný ho tím způsobem potrestal, že mu uložil napsati 50krát, že má náčiní chovati v čistotě, že však žalobce ani tohoto trestu nenapsal, že naopak přes zákaz žalovaného, že nesmí dříve jíti domů, dokud trest nenapíše, žalobce odešel, že ho žalovaný ještě volal, ale žalobce se nevrátil a že teprve druhý den po tom žalobce potrestal, dav mu dva políčky, má soud za to, že žalovaný vykonal toliko právo kázně, neboť měl důvod žalobce potrestati, a že žalovaný meze této kázně nikterak nepřekročil. Neměl tedy žalobce důvodu, by učební poměr zrušil před uplynutím ujednané doby. Dle §§ 81 a 104 písm. a) zákona ze dne 8. března 1885, čís. 22 ř. zák. jest majitel živnosti povinen, vydati učedníkovi při řádném výstupu z učebního poměru vysvědčení o strávené době učební, o jeho chování po tuto dobu a o nabytém vzdělání v živnosti. Poněvadž žalobce poměru učebního neskončil řádně, nemá nároku na vysvědčení, naopak měl žalovaný dle §u 101 písm. b) § 82 f) živn. řádu důvod, pro který mohl býti žalobce bez výpovědi ihned propuštěn před uplynutím ujednané doby učební. O d v o l a c í s o u d žalobě vyhověl. D ů v o d y: Odvolatel vytýká, že prvý soudce nepřiznal dopisu žalovaného ze dne 12. září 1921 ten význam, jaký má. V dopisu tom oznamuje žalovaný matce žalobcově, že, nepřijde-li příští den žalobce do závodu, bude ho žalovaný považovati za propuštěna a. žádati náhradu za učení. V tomto dopisu jest tedy vytknut souhlas se zrušením smlouvy, ale není v něm obsaženo uznání toho, že žalobce na základě jednoho z důvodů §u 101 živn. řádu poměr učební právem přerušil; naopak se tvrdí, že důvod k zrušení smlouvy učební byl na straně žalovaného. Dle odstavce prvního §u 104 živn. řádu má učební pán, byl-li poměr učební zrušen, vydati učedníkovi vysvědčení o strávené době učební, o jeho chování po tuto dobu a nabytém vzdělání v živnosti. Tento předpis jest sice vykládati v souvislosti s §em 101 živn. řádu, takže zrušením poměru učebního ve smyslu §u 104 živn. řádu rozumí se pouze, je-li poměr zrušen buď dohodou stran aneb na základě jednoho ze zákonných důvodů §u 101 živn. řádu; nejde však o zrušení smlouvy v tom případě, opustí-li učeň svémocně, bez zákonného důvodu poměr učební a trvá-li pán učební na tom, aby se učeň vrátil. V tomto případě není ovšem učební pán povinen, by vydal učedníkovi vysvědčení (rozh. živn. soudů pod čís. 755, 1538, 1793 a 1951 uveřejněná v úřední sbírce. Věstn. min. sprav.). V tomto případě má tedy učební pán právo, by, zadržuje učební vysvědčení, působil na učně, by smluvními závazkům došl a do učení se vrátil. Avšak v tomto sporu o takový případ nejde. V dopisu ze dne 12. září 1921 prohlašuje žalovaný, že bude považovati žalobce za propuštěna, nepřijde-li příští den do závodu. Žalobce příští den do závodu nepřišel a tím dal na jevo souhlas se zrušením učebního

poměru. Jest tím tudíž učební poměr oboustranným projevem vůle dle Šu 869 obč. zák. zrušen, a spornou mezi stranami zůstává pouze ta okolnost, zda a která ze smluvních stran zavdala ve smyslu Šu 101 živn. řádu důvod k předčasnému zrušení poměru učebního a jaké z toho mohou vzejíti náhradní nároky. Avšak tyto otázky pro tento spor nemají významu, neboť dle Šu 104 odstavec první živn. řádu žádá se pouze, by učební poměr byl zrušen, a nelze toto zákonné ustanovení vykládati tak, že se vztahuje pouze na ten případ, kde poměr učební zrušen byl obapolnou dohodou nebo pouze z viny zaměstnavatele. Tento výklad zákona by byl pro učně příliš krutým, což zajisté zákon nezamýšlel a také by byl zajisté zákonodárce § 104 odstavec první živn. řádu jinak upravil, kdyby zamýšlel stanovit, že učni netřeba vydati vysvědčení, dal-li on příčinu ku zrušení učebního poměru.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D u v o d y:

Pokud se týče výtky nesprávného právního posouzení, není oprávněna. Podle ustanovení Šu 104 odstavec první živn. řádu jest učební pán při rozvázání učebního poměru povinen vydati učni vysvědčení o době učebné, kterou u něho strávil, o jeho chování se po tuto dobu, a o tom, jak se v živnosti vzdělal. Toto zákonné ustanovení nemluví o pravidelném nebo řádném rozvázání smlouvy, nýbrž opakem k odstavci druhému téhož Šu zcela všeobecně jen o rozvázání učebního poměru, aniž by činilo rozdíl, kdo rozvázání to zavinil anebo způsobil. Nárok učňův jest tudíž neobmezený a, nezávisí na tom, jakým způsobem byl učební poměr zrušen. V tomto případě utekl žalobce ať již bez příčiny nebo důvodně z učení u žalovaného a záleželo na žalovaném, chtěl-li žalobce přijati zase do učení neb ne. Žalovaný projevil k útěku žalobcovu svou vůli, své rozhodnutí v tom smyslu, jak jest obsaženo v dopisu ze dne 12. září 1921, totiž, že ho bude považovati za propuštěna, nevrátí-li se příštího dne do závodu. Žalobce se příštího dne do učení nevrátil a neučinil tak ani později. Rozhodl-li se žalovaný při ústní rozmluvě, kterou měl, jak udal, s matkou žalobcovou dne 14. září 1921 po dopisu ze dne 12. září 1921, jinak, a vyzval-li za této rozmluvy žalobcovu matku, která mu sdělovala rozhodnutí, že žalobce již do učení zpět nepřijde, by se žalobce zase do závodu vrátil, nemůže toto opačné rozhodnutí odčiniti následky prohlášení dopisu ze dne 12. září 1921, nebylo-li druhou stranou přijato. Záleží tudíž pouze na tom, lze-li obsah tohoto dopisu vyložit v tom smyslu, že žalovaný žalobce do učení již přijati nechtěl, nevrátí-li se příštího dne. O této skutečnosti však pochybovati nelze. Nejde o nejasnou, neučenou stylisaci dopisu, ani o pouhou vyhružku, ani o návrh na smír, nýbrž o jasné rozhodnutí, oznámené matce žalobce a jí také přijaté, tedy o rozhodnutí, přijaté jedním z rodičů žalobcových, jimž byl žalovaný povinen podati zprávu o útěku synově z učení dle odstavce čtvrtého Šu 100 živn. řádu. Matka žalobcova není proto nikterak osobou třetí, cizí, na věci nesúčastníčnou, nýbrž zákonnou zástupkyní nezl. svého syna, oprávněnou ho zastupovati dle posléz cit. zákonného ustanovení právě tak jako jeho otec nebo poručník nebo jiný příbuzný.

Ústní prohlášení matčino stačilo proto úplně ku schválení útěku z učení, ku kterému se syn její odhodlal, a nebylo zapotřebí přímé účasti otce samého, aby došlo k rozvázání učebního poměru. Odvolací soud posoudil věc zcela správně a stačí v ostatním poukázati jen na jeho správné důvody.

Čís. 2319.

Bezpečnostní zařízení místních drah. Jest věci poškozeného, by prokázal, že bylo místní dráze v tom kterém případě uloženo zvláštní bezpečnostní zařízení, odchylojící se od úlev, poskytnutých místním drahám.

Není třeba bezpečnostních zařízení platících pro trati hlavní, používá-li tratě místní dráhy trať hlavní dle předpisů, platících o provozu na místní dráze.

(Rozh. ze dne 27. února 1923, Rv I 630/22.)

Přejížděje trať místní dráhy Louny—Postoloprty, v části, již používá též hlavní trať Rakovník—Louny, zasažen byl žalobcuv povoz vlakem, příjíždějícím z Rakovníka, poškozen a kuň zabit. Přejezd nebyl opatřen závorami. K žalobě na náhradu škody proti čsl. železničnímu eráru uznal soud první stolice nárok na náhradu škody co do důvodu jednou polovicí po právu, ježto jednak přejezd nebyl opatřen závorami, jednak však žalobcuv kočí počínal si neopatrně. Odvolací soud k odvolání obou stran žalobu zamítl mimo jiné z těchto důvodů: V právním nazírání rozcházejí se obě strany v podstatě potud, že žalobce vinu na nehodě vidí jediné v tom, že nebylo závor na kritickém místě místní dráhy Postoloprty—Louny, kdežto strana žalovaná tvrdí, že dle platných předpisů u přejezdu místních drah závory nemusí býti a jinak předpisů pro tento provoz bylo šetřeno, svaluje proto veškeru vinu na nehodě na žalobcova kočího, zanedbavšího prý nejprostší opatrnosti před přejezdem přes trať. Poněvadž první soud dospěl k právnímu názoru, že přejezd měl býti opatřen závorami a že kočí měl počínati si opatrněji a dle toho uznal na částečnou vinu obou stran, a shledal tudíž ve smyslu Šu 1304 obč. zák. závazek žalované strany k náhradě škody za důvodný jednou polovinou, brojí obě strany odvoláním proti tomu, že oním způsobem ta neb ona z nich se provinila. Při právním posouzení především jest míti na zřeteli, že platí tu všeobecné předpisy 30. hlavy občanského zákona o náhradě škody, poněvadž ani kočí, jenž při srážce utrpěl pohmoždění na nohou, ani žalobce za něho ve sporu tomto náhrady škody utrpěné poraněním na těle nežádá, čímž doměnka viny dráhy ve smyslu zákona ze dne 5. března 1869, čís. 27 ř. zák. odpadá a při uplatňovaném nároku na náhradu škody na věcech stihá žalujícího břímě průvodní dle zásad všeobecných. Žalobce má pro sebe ustanovení Šu 1311 obč. zák., že při nahodilém poškození náhradou škody povinen jest ten, kdo svou vinou nehodu přivodil nebo přestoupil zákon, který se snaží zabrániti nahodilému poškození. V těchto směrech důkazy žalobcem vedené vyzněly na prázdno. Jest rozhodno, jak po-